

Roman Gabrhelík
Michal Miovský

**Centrum adiktologie Psychiatrické kliniky
1. LF UK a VFN Praha a Sdružení SCAN**

Regionální výzkumné studie: přínosy a omezení

Praha, 24. 11. 2006

Obsah

- Co jsou regionální studie (RS) a jejich typy
- Příklad realizované RS
- Výhody a nevýhody RS
- Souhrn
- Diskuze

Regionální studie

1. Pojem regionální reprezentuje „prostorový“ záběr studie
2. Region není přesně specifikován (např. velikost cílové skupiny, velikost území)
3. Regionální neznamena, že jsou kladeny nižší nároky na kvalitu (metodologická, etická atd.)
4. Design regionálních studií v zásadě koresponduje s designem národních a mezinárodních projektů

Nejrozšířenější typy regionálních studií v ČR

- Epidemiologické studie: obvykle kopírující systém klíčových indikátorů EMCDDA, který u nás zabezpečuje NMS (školní studie na okresní nebo krajské úrovni, studie na infekční onemocnění atd.) (ESPAD)
- Kvalitativní studie zaměřené na vzorce užívání, chování dealerů, vývoj drogové scény atd. (PAD)
- Analýzy potřeb (Evaluace protidrogových opatření a programů realizovaných ve STK)
 - poskytovatelů adiktologických služeb
 - cílových skupin adiktologických služeb
- Kriminologicky laděné studie (trh, trestné činy atd.)

Zhodnocení stavu užívání návykových látek a služeb určených jejich uživatelům na území bývalého okresu Nový Jičín

Jednoletý výzkumný projekt (2005 – 2006)

Region: okres Nový Jičín

Základní předpoklad pro realizaci: Kompletní evaluace drogové situace a nabízených drogových služeb v regionu lze považovat za nezbytnou součást dílčích etap přípravy a monitorování služeb.

Cílem výzkumné studie bylo vytvořit platformu potřebnou pro adekvátní zhodnocení všech základních oblastí drogové politiky v regionu.

Sedm dílčích substudií

- Školní dotazníková studie o alkoholových a nealkoholových drogách
- Analýza institucionálního kontextu poskytování drogových služeb
- Sekundární analýza žádostí o léčbu
- Školní programy primární prevence
- Infekční onemocnění spojená s užíváním drog
- Mortalita u uživatelů drog
- Drogové trestné činy a přestupky

Výhody realizace regionálních studií

1. Poměrně věrný obraz o zkoumaném jevu v regionu
2. Menší rozsah a povaha studie urychluje proces plánování a spuštění studie
3. Zacílení na praktický problém: jednodušší identifikace ohraničeného a prakticky uchopitelného reálného problému
4. Vytvoření designu na míru zadavateli
5. „Politická“ využitelnost – obhájení služby, zdůvodnění intervence, průkaznost problému, ověření plánu atd.

Omezení regionálních studií

1. Výstupy a závěry lze jen v omezené míře aplikovat na další regiony
2. Mnohdy vágní zadání od zadavatele studie, jehož představy a ideje mohou realizátorovi studie zůstat skryty
3. Nižší míra nezávislosti výzkumníka – „kratší“ vazba mezi donorem a výzkumným týmem (možné zkreslení)
4. Realizátor by měl zvážit, jaké přínosy plynou z práce na regionální studii (podfinancování, které může vést k pokrytí nákladů studie, ne už samotné práce realizátorů)

Financování regionálních studií

Výhoda:

Náklady na realizaci výzkumné studie lze udržet na úrovni, která odpovídá finančním možnostem zadavatele

Omezení:

Odlišné vnímání výše potřebných financí, které jsou nezbytné pro realizaci studií mezi jednotlivými regionálními institucemi (samosprávu či NGO)
Úspory v rozpočtu se mohou odrazit v kvalitě zjištění (kontrolní skupina)

(Ne)Znalost daného regionu

Výhoda:

V případě odstupu lze lépe nahlížet na „problematické“ otázky regionu

Omezení:

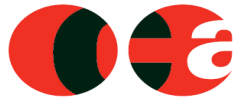
Zejména během plánování a tvorby designu výzkumné studie a počátečních fázích realizace projektu

Souhrn

1. Každá služba by měla/musí vycházet z reálných potřeb konkrétního regionu
2. RS neznamenaají, že jsou něco méně než národní či mezinárodní studie realizované ve velkém měřítku a není na místě jejich význam podceňovat či znevažovat
3. RS jsou nezbytné při mapování, plánování a implementaci/vylepšování programů a služeb
4. Je třeba věnovat zvýšenou pozornost při jednáních mezi zadavatelem a realizátorem během zadávání studie

Regionální výzkumné studie: přínosy a omezení spočívající v jejich realizaci

Děkuji za pozornost

http://www.koprivnice.cz/mestskyurad/dokumentyastudie/zaverecna_zprava_NJ_2006.pdf

Kontakt:

Roman Gabrhelík

gabhelik@adiktologie.cz

www.adiktologie.cz